

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 16 grudnia 2009 r.

**Pan
Wiesław Mika
p.o. Dyrektora
Zarządu Dróg Powiatowych
w Opolu Lubelskim
z/s w Poniatowej**

LLU-410-32-06/2009
P/09/150

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, przeprowadziła w Zarządzie Dróg Powiatowych w Opolu Lubelskim z siedzibą w Poniatowej (zwanym dalej „ZDP”) kontrolę działalności zarządzającego drogami publicznymi w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie powiatu opolskiego w latach 2007 – 2009 (I półrocze).

W związku z ustaleniami kontroli przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 27 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania ZDP związane z zapewnieniem bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach powiatowych w latach 2007-2009 (I półrocze).

Powyższą ocenę uzasadniają nieprawidłowości polegające m.in. na:

- braku kontroli okresowych dróg i obiektów mostowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²,
- nierzetelnym prowadzeniu ksiąg drogi i obiektu mostowego oraz dzienników objazdu dróg,
- niestosowaniu słupków prowadzących na wszystkich łukach poziomych o promieniu mniejszym niż 450 m,
- prowadzeniu robót remontowych dróg na podstawie niezatwierdzonych projektów czasowej organizacji ruchu i bez wymaganej opinii właściwego komendanta Policji.

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2006 r., Nr 156 poz. 1118, ze zm.

1. Negatywnie oceniono realizację w latach 2007-2008 obowiązku przeprowadzania kontroli okresowych dróg i obiektów mostowych, o których mowa w art. 62 ust 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane.

W załączniku nr 1 (cz. IV) do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom³ ustalono, że roczne kontrole okresowe stanu technicznego dróg (art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego) powinny być dokonywane podczas ich objazdów i dokumentowane w dziennikach rejestrowanych w książkach dróg. W okresie objętym kontrolą, we wszystkich 72 książkach dróg nie rejestrowano dzienników objazdów, a osoby dokonujące tych objazdów nie były uprawnione do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie. Kierownik obwodu drogowego prowadzący objazdy w okresie od 01.01.2007 do 19.08.2008 r. nie był wpisany na listę członków właściwej izby samorządu zawodowego, a 2 pracowników ZDP dokonujących tych czynności w okresie od 12.09.2008 r. do 30.06.2009 r. nie posiadało wymaganych uprawnień budowlanych. Wymagane kwalifikacje (zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 5, ust. 2 i ust. 7 Prawa budowlanego) posiadały jedynie osoby sprawdzające stan techniczny dróg (w ramach kontroli obwodu drogowego) - w 2007 r. objęto nimi 19 odcinków dróg (26,4 %), w 2008 r. – 26 (36,1 %).

W 2007 roku nie przeprowadzono również kontroli okresowych rocznych wszystkich obiektów mostowych (29) usytuowanych w ciągu dróg powiatowych. Roczne kontrole tych obiektów przeprowadzono natomiast w 2006 r. i 2008 r., a osoby dokonujące oceny stanu technicznego posiadały wymagane kwalifikacje. Ocena powyższa wynika również z nie przeprowadzenia od 1999 r. pięcioletnich kontroli okresowych stanu technicznego i wartości użytkowej wszystkich odcinków dróg powiatowych (72) a także 27 obiektów mostowych (93,1%). Kontrolami pięcioletnimi objęto po jednym obiekcie mostowym w roku 2001 i 2008.

2. Nierzetelnie oraz niezgodnie z wymaganiami określonymi w zał. nr 2 do ww. rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. prowadzono dzienniki objazdów dróg. Nie podawano w nich kilometrażu miejsc gdzie ujawniono usterki, braki i uszkodzenia. Nie wpisywano w nich również numerów ewidencyjnych dróg (dotyczyło to objazdów dokonanych w okresach: od 14 maja do 27 lipca 2007 r. - 90 wpisów, od 30 sierpnia 2007 r. do 20 października 2008 r. - 402 wpisy, w dniach 4 i 17 marca 2009 r. – 11 wpisów oraz od 20 maja do 26 sierpnia 2009 r. - 65 wpisów).

3. ZDP posiadał (w formie elektronicznej) dla wszystkich odcinków dróg oraz mostów książki drogi oraz obiektu mostowego. Nie ujęto w nich jednak wymaganych informacji dotyczących tych obiektów m.in.: posiadanych opracowań projektowych oraz przeprowadzonych kontroli okresowych stanu technicznego, co naruszało wymogi zawarte w załącznikach nr 1 i 4 do ww. rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r.

4. Słupki prowadzące na łukach poziomych o promieniu mniejszym niż 450 m umieszczono jedynie na wybranych łukach (11) w ciągu 6 odcinków dróg powiatowych, zaś na 63 innych drogach o nawierzchni ulepszonej urządzeń takich nie stosowano, co naruszało

---

³ Dz. U. Nr 67, poz. 582.

postanowienia pkt 2.1. zał. nr 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach⁴. W ocenie NIK może to stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego w tych miejscach, szczególnie w porze nocnej i trudnych warunkach atmosferycznych. Stosowanie ich ułatwia bowiem użytkownikom dróg orientację co do szerokości drogi i jej przebiegu na tych łukach. W niewielkim zakresie stosowano również oznakowanie poziome dróg w formie linii segregacyjnych. Oznakowano nimi zaledwie 10,307 km dróg powiatowych, tj. ok. 2,9 % łącznej ich długości. Pomimo, że zgodnie z ww. rozporządzeniem, stosowanie tego oznakowania nie jest obligatoryjne, a jedynie zalecane, to w ocenie NIK ma ono istotny wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

5. Uwagi NIK dotyczą również przygotowania oraz prowadzenia prac remontowych na drogach powiatowych. Stwierdzono, że w dwóch przypadkach (drogi nr 2602L oraz 2637L), dopuszczono do prowadzenia ww. prac (o łącznej wartości 247.020,83 zł) na podstawie niezatwierdzonych przez Starostę i niezaopiniowanych przez właściwego komendanta Policji, projektów czasowej organizacji ruchu. Naruszało to zasady określone w § 6 ust. 1 oraz § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem⁵. W jednym przypadku, prace związane z przebudową drogi powiatowej nr 2237L (o wartości 228.180,87 zł), prowadzono na podstawie projektu organizacji ruchu, sporządzonego jedynie dla potrzeb budowy chodnika w tym miejscu.

Oznakowanie dwóch miejsc, gdzie w trakcie kontroli NIK wykonywano roboty drogowe, było zgodne z projektami czasowej organizacji ruchu, a zastosowane rozwiązania (m.in. sygnalizacja świetlna wahadłowa na drodze nr 2610L) nie powodowały nadmiernych utrudnień w ruchu drogowym.

6. ZDP na koniec 2008 r. zarządził 72 odcinkami dróg powiatowych o łącznej długości 420,270 km oraz 29 obiektami mostowymi usytuowanymi w ciągu tych dróg. Wartość nakładów poniesionych na budowę oraz remonty dróg i obiektów mostowych w latach 2006-2008 zmalała z 2.712 tys. zł do 892,4 tys. zł (o 67,1%), natomiast przeznaczanych na ich utrzymanie z 1.047 tys. zł do 672,1 tys. zł (o 35,8 %).

W trakcie przeprowadzonych, na zlecenie ZDP, rocznych kontroli okresowych stwierdzono, że w roku 2006 stan techniczny dwóch mostów był zadowalający, a w 2008 roku ocenę taką posiadał już tylko jeden obiekt (wyremontowany w 2007 r.). Stan techniczny 20 mostów (69,0%) oceniono w 2008 r. jako niepokojący (wykazują uszkodzenia, których nie naprawianie może skrócić okres bezpiecznej ich eksploatacji) a 8 (27,6%) jako niedostateczny (wykazują uszkodzenia obniżające przydatność użytkową ale możliwą do naprawy).

W okresie objętym kontrolą (poza obiektem wyremontowanym w 2007 roku) na pozostałych mostach wykonywano głównie prace porządkowe oraz naprawcze (m.in.: wyrównanie nawierzchni jezdni oraz chodników i naprawa poręczy).

---

⁴ Dz. U. Nr 220, poz. 2181 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 177, poz. 1729.

W niewystarczającym zakresie prowadzono również działania skutkujące poprawą stanu technicznego dróg. Podczas przeprowadzonego w roku 2006, przez pracowników ZDP, przeglądu dróg, prowadzonego w formie wizualnej oceny stanu ich nawierzchni, stwierdzono, że odcinki o łącznej długości 194,126 km (54%), są w stanie złym (liczne ubytki nawierzchni oraz zdeformowania podłużne i poprzeczne) lub niezadowalającym (ubytki, spękania i wykruszenia nawierzchni). Spośród 133 miejsc, w których stwierdzono ww. nieprawidłowości, pracami naprawczymi objęto jedynie 20 (15,03 %).

Znaczące zmniejszenie wydatków na infrastrukturę drogową w latach 2006-2008, w ocenie NIK, uniemożliwia podejmowanie kompleksowych działań skutkujących poprawą stanu technicznego dróg i obiektów mostowych, co może mieć wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

7. Pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości oceniono organizację ruchu i jej utrzymanie na drogach powiatowych. Dla dróg o nawierzchni twardej ustalono stałe organizacje ruchu. Podczas oględzin NIK (objęto nimi 11 odcinków dróg) stwierdzono jednak przypadki występowania znaków nieujętych w projektach organizacji ruchu, stanowiących podstawę do wprowadzenia oznakowania dróg (m.in. tablic prowadzących U3c i U3d, znaków A-1 i A-4 - ustawionych w miejscach, w których przewidziano oznakowanie A-3 i A-4, a także oznakowania sezonowego A-32). Ujawniono również miejsca, w których nie umieszczono znaków, pomimo ich ujęcia w ww. projektach (m.in. znaków A-3, D-1 i D-15). Na drogach poddanych oględzinom występowały uszkodzenia nawierzchni, takie jak: ubytki, łaty po naprawach, spękania siatkowe i poprzeczne, koleiny, garby, przemieszczenia. W projektach nie ujęto również oznakowania poziomego (linii segregacyjnych) w miejscach, gdzie faktycznie ono występowało. Na wszystkich 11 odcinkach dróg, objętych oględzinami NIK, stan techniczny ich oznakowania był dobry, a zieleń przydrożna nie ograniczała widoczności znaków, skrzyżowań i przejazdów kolejowych. Zgodnie z wytycznymi określonymi w załącznikach do wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r., oznakowane zostały miejsca uznane przez ZDP za niebezpieczne. Dotyczyło to głównie przejść dla pieszych usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie szkół, a także wybranych łuków poziomych.

8. W latach 2000-2009 okresowymi pomiarami ruchu drogowego o których mowa w art. 20 pkt 15 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁶ objęto 38 (52,8 %) odcinków dróg powiatowych. W ocenie NIK brak pełnych badań w tym zakresie może mieć wpływ na skuteczność planowanych rozwiązań technicznych (nośność nawierzchni, rozwiązania w zakresie organizacji ruchu).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Przeprowadzanie kontroli okresowych dróg oraz obiektów mostowych (rocznych i pięcioletnich) dla wszystkich dróg i obiektów mostowych.

---

⁶ Dz. U z 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm.

2. Ujmowanie w książkach dróg i mostów wymaganych informacji dotyczących tych obiektów.
3. Podawanie w dziennikach objazdu dróg numerów odcinków objętych przeglądem oraz kilometrażu miejsc, w których stwierdzono usterki i uszkodzenia.
4. Zapewnienie zgodności pomiędzy projektami organizacji ruchu a oznakowaniem dróg.
5. Stosowanie słupków prowadzących na łukach o promieniu mniejszym niż 450 m.
6. Prowadzenie remontów dróg na podstawie zatwierdzonych i opracowanych dla tych robót projektów czasowej organizacji ruchu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.